

MEKOs varslingstjeneste

MEKO arbeider for å opprettholde en god forretningskultur og motvirke korrupsjon og andre uregelmessigheter. Såkalte varslere spiller en sentral rolle i å verne om og fremme viktige verdier i et demokratisk samfunn, som åpenhet og transparens. MEKOs varslingstjeneste er en del av organisasjonens arbeid med å forebygge og avdekke kritikkverdige forhold samt beskytte varslere som rapporterer slike forhold. Gjennom MEKOs varslingstjeneste kan varslere rapportere om kritikkverdige forhold og uregelmessigheter i MEKO uten å måtte bekymre seg for negative konsekvenser.

Hva kan rapporteres?

Varslingen skal gjelde kritikkverdige forhold som det er i allmennhetens interesse å få avdekket. Informasjonen skal derfor gjelde allmennheten og ikke varslers egne arbeids- eller ansettelsesforhold. Forhold som gjelder en enkelt person kan i enkelte tilfeller være av allmenn interesse dersom det for eksempel dreier seg om gjentatte eller systematiske overtredelser som kan anses som uakseptable ut fra et bredere samfunnsperspektiv. Brudd på interne regelverk som etiske retningslinjer kan i enkelte tilfeller være av allmenn interesse.

Varsling kan også gjelde brudd på visse EU-regler og nasjonale regler som implementerer eller supplerer EU-reglene. De aktuelle EU-reglene er listet opp i vedlegg 1 til Europaparlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1937 av 23. oktober 2019 om vern av personer som rapporterer om brudd på unionsretten.

Den som varsler trenger ikke å ha faktiske bevis. Det er tilstrekkelig med rimelige bekymringer eller mistanker.

Hva skal ikke rapporteres?

- Generelle uttrykk for misnøye. Slike saker skal tas opp med nærmeste leder eller HR-funksjonen.
- Rapportering av sikkerhetsgraderte opplysninger i henhold til sikkerhetsbeskyttelsesloven (2018:585) eller annen informasjon som gjelder nasjonal sikkerhet.

Hvem kan varsle og få beskyttelse

Personene som er beskyttet av varslingsloven, er personer med det som kalles en arbeidsrelatert tilknytning til virksomheten. Det gjelder arbeidstakere eller andre personer som på en eller annen måte er aktive i eller tilknyttet virksomheten der det kritikkverdige forholdet forekommer. Dette omfatter også deltidsansatte, arbeidssøkere og personer som har avsluttet sitt arbeidsforhold. Den som varsler oppgir sin tilhørighet til denne personkretsen i forbindelse med varslingen.

Hva beskyttelsen innebærer

Beskyttelsen innebærer et forbud for MEKO mot a) å hindre eller forsøke å hindre varsling og b) å utøve gjengjeldelse som følge av varslingen. Beskyttelsen omfatter også c) ansvarsfritak og rett til erstatning ved brudd på forbudene.

- Et hindrende tiltak kan bestå i at virksomheten tilbyr en fordel for at noen ikke skal rådføre seg med sin arbeidstakerorganisasjon.

- Gjengjeldelse kan for eksempel være oppsigelse, manglende forfremmelse, endrede arbeidsoppgaver, endret arbeidssted, lønnsreduksjon eller endrede arbeidstider.
- Beskyttelse i form av ansvarsfritak innebærer at den som varsler i henhold til loven og dermed bryter en taushetsplikt, ikke kan holdes ansvarlig for bruddet på taushetsplikten.

For å få beskyttelse i form av ansvarsfritak må varsleren ha hatt rimelig grunn til å anta at rapporteringen av akkurat den informasjonen som var omfattet av taushetsplikt, var nødvendig for å avdekke det kritikkverdige forholdet.

Ansvarsfritak gis ikke ved forsettlig tilsidesettelse av taushetsplikt som etter offentlighets- og sekretessloven begrenser retten til å meddele og offentliggjøre opplysninger, eller ved brudd på taushetsplikt etter loven om forsvarsoppgifter (1971:1078).

Ansvarsfritak gis heller ikke dersom en varslere utleverer dokumenter. Ansvarsfritak gjelder derimot dersom varsleren muntlig eller på annen måte rapporterer opplysninger fra et dokument uten å utlevere selve dokumentet.

Dersom varsleren gjør seg skyldig i en straffbar handling ved innhenting av informasjon, er personen ikke beskyttet. Lovbrudd som typisk kan begås ved innhenting av informasjon er tyveri, ulovlig inntrenging, datainnbrudd, spionasje eller uberettiget befatning med hemmelige opplysninger.

Hvem administrerer varslingssystemet?

MEKO's interne rapporteringskanal er et sikkert system som leveres av den uavhengige parten KPMG AB ("KPMG"). KPMG's varslingstjeneste er helt adskilt fra MEKO's intranett og eksterne nettsted og kan motta rapporter døgnet rundt.

Den som varsler kan velge å rapportere anonymt eller oppgi sine personopplysninger. Det kreves ingen kontoregistrering for å sende inn en rapport, men det forenkler videre undersøkelse av saken og/eller oppfølging av sakens status. For å sikre varslersens anonymitet lagrer ikke KPMG AB IP-adresser eller andre metadata. Systemet beskytter også rapporten og eventuelle opplysninger om personen eller personene hvis identitet kommer frem av rapporten.

Dersom personen som normalt håndterer varslingssaker selv er gjenstand for en rapport, vil saken umiddelbart bli omfordelt til en annen uavhengig og kvalifisert saksbehandler. Dette sikrer en objektiv og rettssikker behandling.

Hvordan foregår rapportering?

1. En rapport sendes inn ved at den som ønsker å varsle fyller ut et elektronisk skjema i KPMG's varslingstjeneste. Rapportering kan også gjøres via telefonsvarer i KPMG's varslingstjeneste, eller varsleren kan be om å rapportere ved et fysisk møte.
2. Dersom varsleren ønsker å føre videre dialog og/eller følge status i saken, tildeles vedkommende et unikt saksnummer og passord for å kunne følge saken i KPMG's varslingstjeneste. Opplysningene må oppbevares på en sikker måte.
3. KPMG AB's mottaksenhet mottar saken (og bekrefter mottaket dersom varsleren har opprettet en konto for videre kontakt eller oppgitt kontaklinformasjon på annen måte).
4. KPMG AB's mottaksenhet foretar en innledende vurdering av saken.

5. Rapporten og den innledende vurderingen videresendes til de forhåndsdefinerte kontaktpersonene i MEKO for videre behandling og planlegging av tiltak. KPMG AB sikrer at en rapport ikke videresendes til noen i MEKO som er berørt av rapporten.
6. MEKO beslutter eventuelle tiltak.
7. Tilbakemelding gis til den som har varslet, dersom personen har opprettet en konto eller oppgitt kontaktinformasjon på annen måte.

Rett til bekreftelse og tilbakemelding

Varsleren får en bekreftelse fra KPMG AB på at rapporten er mottatt innen syv dager, med mindre varsleren har avstått fra slik bekreftelse eller det er grunn til å tro at en bekreftelse vil avsløre personens identitet.

KPMG AB gir, i rimelig utstrekning, tilbakemelding til varsleren om hvilke tiltak som er iverksatt og hvorfor, innen tre måneder fra rapporten ble mottatt (eller, dersom bekreftelse på mottak ikke er gitt, innen tre måneder og syv dager fra rapporten ble mottatt).

Dersom opplysninger som kan identifisere deg må utleveres, vil du bli informert før utleveringen skjer, med mindre dette kan vanskeliggjøre undersøkelsen.

Ulike måter å varsle om kritikkverdige forhold på

- Ekstern varsling om kritikkverdige forhold kan også gjøres til kompetent myndighet. Informasjon om hvilke myndigheter som mottar varslingsrapporter og hvordan varsling foregår finnes på de respektive myndighetenes nettsider, for eksempel Arbeidstilsynet, Finanstilsynet og Datatilsynet.

Offentliggjøring innebærer at informasjon om kritikkverdige forhold gjøres tilgjengelig for allmennheten, for eksempel dersom varsleren selv publiserer opplysninger i sosiale medier eller gir opplysninger til en journalist som deretter publiserer dem.

Særlig om offentliggjøring

Hvis varsling skjer gjennom offentliggjøring, må en av følgende forutsetninger være oppfylt for at personen skal være beskyttet av varslingsloven:

- en myndighet med ekstern varslingskanal har unnlatt å oppfylle sin plikt til å iverksette tiltak,
 - det kritikkverdige forholdet innebærer en risiko for liv og helse, eller
 - varsleren har rimelig grunn til å anta at det foreligger risiko for represalier.
-
- Ytringsfrihet og rett til å innhente opplysninger

I henhold til grunnlovsbeskyttede regler om ytringsfrihet har alle rett til å gi opplysninger for publisering i media. Det finnes også en rett til å innhente informasjon med sikte på offentliggjøring. Disse rettighetene har begrensninger, for eksempel gjelder de ikke opplysninger der utlevering ville utgjøre visse alvorlige lovbrudd, som krenkelser av rikets sikkerhet.